

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

20 Ιανουαρίου 2025

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 6

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5170

Θέσπιση προδιαγραφών ακινήτων βραχυχρόνιας μίσθωσης, περιβαλλοντική κατάταξη καταλυμάτων, απλούστευση διαδικασίας ίδρυσης τουριστικών επιχειρήσεων, ειδικότερες διατάξεις ελέγχου και ενίσχυσης πλαισίου τουριστικών υποδομών και λοιπές επείγουσες διατάξεις

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α': ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ - ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 1 Σκοπός Μέρους Α'

Άρθρο 2 Αντικείμενο Μέρους Α'

Άρθρο 3 Προδιαγραφές ακινήτων που μισθώνονται βραχυχρόνια

Άρθρο 4 Σύστημα κατάταξης καταλυμάτων βάσει περιβαλλοντικών κριτηρίων - Προσθήκη άρθρου 5Α στον ν. 4276/2014

Άρθρο 5 Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α'

ΜΕΡΟΣ Β': ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ, ΤΡΙΤΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΕΤΡΑΤΡΟΧΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΑΝΩ ΤΩΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΚΥΒΙΚΩΝ ΕΚΑΤΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΜΕΣΙΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Άρθρο 6 Σκοπός Μέρους Β'

Άρθρο 7 Αντικείμενο Μέρους Β'

Άρθρο 8 Απλούστευση πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας γραφείων ενοικίασεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τριτρόχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων - Προσθήκη Κεφαλαίου ΜΔ' στον ν. 4442/2016

Άρθρο 9 Πεδίο εφαρμογής Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 334 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 10 Αρμόδια αρχή Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 335 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 11 Γνωστοποίηση λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 336 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 12 Παράβολο Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 337 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 13 Έλεγχοι Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 338 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 14 Παραβάσεις και κυρώσεις Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 339 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 15 Εξουσιοδοτικές διατάξεις Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 340 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 16 Μεταβατικές διατάξεις Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 341 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 17 Συμπλήρωση πεδίου εφαρμογής ν. 4442/2016 - Τροποποίηση Παραρτήματος Ι ν. 4442/2016

Άρθρο 18 Έναρξη ισχύος Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 342 στον ν. 4442/2016

Άρθρο 19 Έναρξη ισχύος του ν. 4442/2016 - Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙ ν. 4442/2016

ΜΕΡΟΣ Γ': ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Άρθρο 20 Σκοπός Μέρους Γ'

Άρθρο 21 Αντικείμενο Μέρους Γ'

Άρθρο 22 Χωροθέτηση λιμένων για έργα προσβασιμότητας και πολυλειτουργικότητας και διαδικασία νομιμοποίησης έργων - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 31 ν. 2160/1993

Άρθρο 23 Παραχώρηση χρήσης για την εκτέλεση έργων - Προσθήκη περ. Ιβ) στην παρ. 2 και τροποποίηση παρ. 3 του άρθρου 14 ν. 2971/2001

Άρθρο 24 Κέντρα αναζωογόνησης - Τροποποίηση άρθρου 1 ν. 3498/2006

Άρθρο 25 Τουριστικές επιχειρήσεις - Τροποποίηση υποπερ. η) περ. α' παρ. 2 και παρ. 3 άρθρου 1 και προσθήκη περ. θ' στην παρ. 1 και παρ. 8Α στο άρθρο 1, παρ. 13 στο άρθρο 18 του ν. 4276/2014

Άρθρο 26 Δυνατότητα εποχικής μίσθωσης δωματίων προσωπικού κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων - Προσθήκη παρ. 3α και 4α στο άρθρο 1Α του ν. 4276/2014

Άρθρο 27 Ελεγκτική διαδικασία καταλυμάτων και κυρώσεις - Τροποποίηση παρ. 16, 18 και προσθήκη παρ. 24 στο άρθρο 7 του ν. 4276/2014

Άρθρο 28 Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού - Προσθήκη παρ. 2α και 2β στο άρθρο 4 του ν. 5021/2023

ΜΕΡΟΣ Δ': ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29 Αναπροσαρμογή ασφαλιστρων μακροχρόνιων συμβάσεων υγείας και διαφάνεια ως προς τις τιμές παροχής υπηρεσιών υγείας και ασφάλισης υγείας

Άρθρο 30 Θέματα Μητρών συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών - Τροποποίηση άρθρων 39 και 65 π.δ. 71/2019

Άρθρο 31 Προϋποθέσεις έκτακτων κρίσεων - Τροποποίηση περ. γ) παρ. 3 άρθρου 20, παρ. 6 άρθρου 22, παρ. 8 άρθρου 26 και περ. γ) άρθρου 31 ν. 3883/2010

Άρθρο 32 Παραμονή Ταξιαρχων και Υποστράτηγων στον βαθμό - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 12, παρ. 6 άρθρου 16, παρ. 4 άρθρου 18 και παρ. 8 άρθρου 21 ν. 2439/1996

Άρθρο 33 Ρύθμιση επειγόντων θεμάτων του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 81, παρ. 7 άρθρου 96 και παρ. 1 άρθρου 102 ν. 4488/2017

ΜΕΡΟΣ Ε': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 34 Έναρξη ισχύος

**ΜΕΡΟΣ Α'
ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ -
ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ**

**Άρθρο 1
Σκοπός Μέρους Α'**

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι:

- α) η δημιουργία πλαισίου λειτουργικών προδιαγραφών για τη μίσθωση ακινήτων που μισθώνονται βραχυχρόνια, και
- β) η δημιουργία ενός νέου και καινοτόμου συστήματος κατάταξης καταλυμάτων που βασίζεται στην αρχή της βιωσιμότητας και λαμβάνει υπόψη το περιβαλλοντικό και κοινωνικό τους αποτύπωμα.

**Άρθρο 2
Αντικείμενο Μέρους Α'**

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι:

- α) η θέσπιση λειτουργικών προδιαγραφών ακινήτων που μισθώνονται βραχυχρόνια και πλαισίου ελέγχου των ακινήτων και επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες, και
- β) η θέσπιση συστήματος κατάταξης καταλυμάτων βάσει περιβαλλοντικών κριτηρίων, μέσω της τροποποίησης του ν. 4276/2014 (Α' 155).

**Άρθρο 3
Προδιαγραφές ακινήτων
που μισθώνονται βραχυχρόνια**

1. Τα ακίνητα που μισθώνονται βραχυχρόνια, σύμφωνα με το άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240) πληρούν τις κάτωθι προδιαγραφές:

- α) αποτελούν χώρους κύριας χρήσης της παρ. 95 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 (Α' 79) και διαθέτουν φυσικό φωτισμό, αερισμό και κλιματισμό,
- β) διαθέτουν ασφάλιση έναντι αστικής ευθύνης για ζημιές ή ατυχήματα που μπορεί να προκληθούν,
- γ) διαθέτουν υπεύθυνη δήλωση ηλεκτρολόγου εγκαταστάτη, πυροσβεστήρες και ανιχνευτές καπνού, ρελέ διαρροής ή ρελέ αντιηλεκτροπληξιακό και ενδείξεις σήμανσης διαφυγής, και
- δ) διαθέτουν πιστοποιητικό μυοκτονίας και απεντόμωσης, φαρμακείο με είδη πρώτων βοηθειών, καθώς και οδηγό με τηλέφωνα πρώτης ανάγκης.

2. Για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές της παρ. 1, διενεργούνται επιτόπιοι έλεγχοι στον χώρο που μισθώνεται και έχει δηλωθεί στην ειδική πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) από υπαλλήλους του Υπουργείου Τουρισμού και παράλληλα δύναται να διενεργείται έλεγχος και από μικτά συνεργεία ελέγχου με υπαλλήλους της Α.Α.Δ.Ε. και υπαλλήλους του Υπουργείου Τουρισμού για την ταυτόχρονη διαπίστωση της συμμόρφωσης με τις κείμενες φορολογικές υποχρεώσεις. Τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τον έλεγχο, προηγείται ενημέρωση με κάθε πρόσφορο τρόπο προς τον διαχειριστή του ακινήτου, για να προσκομίσει κάθε στοιχείο που επιβεβαιώνει τη συνδρομή των προδιαγραφών της παρ. 1.

Αν κρίνεται απαραίτητο, οι υπάλληλοι που διενεργούν τον έλεγχο, ζητούν τη συνδρομή των οργάνων της Ελληνικής Αστυνομίας για τη διενέργεια του ελέγχου, τα οποία την παρέχουν κατά τον χρόνο και στον τόπο που ζητείται, σύμφωνα με το άρθρο 161 του π.δ. 141/1991 (Α' 58).

3. Οι ελέγχοντες υπάλληλοι του Υπουργείου Τουρισμού φέρουν το δελτίο υπηρεσιακής τους ταυτότητας και έγγραφη εντολή διενέργειας επιτόπιου ελέγχου, η οποία έχει εκδοθεί από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού ή εξουσιοδοτημένα από αυτό όργανα τα οποία επιδεικνύουν κατά τη διενέργεια του ελέγχου. Η έγγραφη εντολή περιέχει τουλάχιστον:

- α) τον αριθμό και την ημερομηνία της εντολής,
- β) το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου στον οποίο έχει ανατεθεί ο έλεγχος, και
- γ) το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία, τη διεύθυνση και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του διαχειριστή ή ιδιοκτήτη της οικίας που μισθώνεται βραχυχρόνια. Αν ο έλεγχος διενεργείται από μικτό κλιμάκιο που απαρτίζεται και από υπαλλήλους της Α.Α.Δ.Ε., εκδίδεται και εντολή επιτόπιου φορολογικού ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 30 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58).

4. Ο ελεγχόμενος συνεργάζεται με τον υπάλληλο που διενεργεί τον έλεγχο και επιδεικνύει τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και εν γένει στοιχεία προς απόδειξη τήρησης των προδιαγραφών της παρ. 1.

5. Στους διαχειριστές ακινήτων επιβάλλεται από τους ελέγχοντες υπαλλήλους του Υπουργείου Τουρισμού αυτοτελές διοικητικό πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αν:

α) δεν επιτραπεί η είσοδος στο ελεγχόμενο ακίνητο,
β) δεν πληρούται κάποια από τις προδιαγραφές της παρ. 1,

γ) δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις της παρ. 6.

Το πρόστιμο αποτελεί δημόσιο έσοδο, επιβάλλεται και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190).

6. Αν διενεργηθεί νέος έλεγχος εντός ενός (1) έτους από την κοινοποίηση της πράξης επιβολής προστίμου και διαπιστωθεί παράβαση των προδιαγραφών της παρ. 1, το πρόστιμο της παρ. 5 επιβάλλεται στο διπλάσιο και στην περίπτωση κάθε επόμενης ίδιας παράβασης στο τετραπλάσιο του αρχικά επιβληθέντος.

Άρθρο 4

Σύστημα κατάταξης καταλυμάτων βάσει περιβαλλοντικών κριτηρίων - Προσθήκη άρθρου 5Α στον ν. 4276/2014

Στον ν. 4276/2014 (Α' 155) προστίθεται άρθρο 5Α ως εξής:

«Άρθρο 5Α

Σύστημα κατάταξης καταλυμάτων βάσει περιβαλλοντικών κριτηρίων

1. Τα κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 κατατάσσονται σε κατηγορίες περιβαλλοντικής απόδοσης.

2. Τα ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια - διαμερίσματα της υποπερ. γγ' της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 1 δύνανται να καταταχθούν σε κατηγορίες περιβαλλοντικής απόδοσης.

3. Αρμόδιος φορέας για την κατάταξη των καταλυμάτων των παρ. 1 και 2 ορίζεται το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.), το οποίο εκδίδει το πιστοποιητικό κατάταξης ύστερα από αίτηση της επιχείρησης.

4. Το πιστοποιητικό κατάταξης εκδίδεται είτε από την κεντρική υπηρεσία του Ξ.Ε.Ε. είτε από τα περιφερειακά του γραφεία, μετά από έλεγχο συμμόρφωσης με τις απαιτούμενες προδιαγραφές. Το Ξ.Ε.Ε. σε συνεργασία με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) εξουσιοδοτεί τους διαπιστευμένους μηχανικούς για τη διενέργεια ελέγχων στα τουριστικά καταλύματα της παρούσας και κατάρτιζει κατάλογο εξουσιοδοτημένων προς τούτο προσώπων.

5. Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Τουρισμού προβαίνουν οποτεδήποτε σε έλεγχο, για να διαπιστώνουν αν η κατάταξη έγινε σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ίσχυαν κατά την αρχική κατάταξή τους στο σύστημα περιβαλλοντικής απόδοσης. Αν διαπιστωθεί ότι η κατάταξη έγινε σε ανώτερη κατηγορία, χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις που απαιτούνται, η λειτουργία της τουριστικής δραστηριότητας διακόπτεται και η εγκατάσταση σφραγίζεται με απόφαση του προϊστάμενου της κατά τόπον αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού έως την προσκόμιση νέου πιστοποιητικού κατάταξης από την επιχείρηση.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

α) μετά από εισήγηση του Ξ.Ε.Ε. και του Τ.Ε.Ε., καθορίζονται ο αριθμός των κατηγοριών, οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές των κυρίων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, ο τρόπος και η διαδικασία κατάταξής τους σε κατηγορίες, τα κριτήρια βαθμολόγησης και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την κατάταξη των υφιστάμενων ξενοδοχείων στις κατηγορίες περιβαλλοντικής απόδοσης της παρ. 1, και

β) καθορίζονται ο αριθμός των κατηγοριών, οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές των ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων - διαμερισμάτων, ο τρόπος και η διαδικασία κατάταξής τους σε κατηγορίες, τα βαθμολογούμενα κριτήρια και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την κατάταξη στις κατηγορίες περιβαλλοντικής απόδοσης της παρ. 2.

7. Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, μετά από εισήγηση του Ξ.Ε.Ε. και του Τ.Ε.Ε., καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο του πιστοποιητικού κατάταξης που χορηγεί το Ξ.Ε.Ε., καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος. Με όμοια απόφαση καθορίζεται το ανώτατο ύψος της αμοιβής που καταβάλλουν οι αιτούντες για τη χορήγηση του πιστοποιητικού κατάταξης, αναλόγως του αριθμού των δωματίων των προς κατάταξη καταλυμάτων.»

Άρθρο 5

Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α'

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύνανται να τροποποιούνται οι προδιαγραφές της παρ. 1 του άρθρου 3, να εξειδικεύονται ο τρόπος διενέργειας του ελέγχου και τα όργανα επιβολής των κυρώσεων, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 3, περί προδιαγραφών ακινήτων που μισθώνονται βραχυχρόνια.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ, ΤΡΙΤΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΕΤΡΑΤΡΟΧΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΑΝΩ ΤΩΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΚΥΒΙΚΩΝ ΕΚΑΤΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΜΕΣΙΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

Άρθρο 6

Σκοπός Μέρους Β'

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι η περαιτέρω απλούστευση της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας γραφείων ενοικιάσεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων.

Άρθρο 7

Αντικείμενο Μέρους Β'

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι η ρύθμιση της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας γραφείων ενοικιά-

σεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων, μέσω της τροποποίησης του ν. 4442/2016 (Α' 230).

Άρθρο 8

Απλούστευση πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας γραφείων ενοικίασεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων - Προσθήκη Κεφαλαίου ΜΔ' στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται Κεφάλαιο ΜΔ' ως εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΜΔ'
ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΙΔΡΥΣΗΣ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ,
ΤΡΙΤΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΕΤΡΑΤΡΟΧΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
ΑΝΩ ΤΩΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΚΥΒΙΚΩΝ ΕΚΑΤΟΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΝΑΥΛΟΜΕΣΙΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ»

Άρθρο 9

Πεδίο εφαρμογής Κεφαλαίου ΜΔ'- Προσθήκη άρθρου 334 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 334 ως εξής:

«Άρθρο 334
Πεδίο εφαρμογής

Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου εμπίπτουν:

α) τα γραφεία ενοικίασεως αυτοκινήτων της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155) με ενδεικτικούς Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (NACE) 77.11 Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων,

β) τα γραφεία ενοικίασεως μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 με ενδεικτικούς Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (NACE) 77.11 Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων και 77.39.13.02 Υπηρεσίες ενοικίασης μοτοσικλετών,

γ) τα ναυλομεσιτικά γραφεία της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 με ενδεικτικούς Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (NACE) 79.11 Δραστηριότητες τουριστικών πρακτορείων και 79.90 Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες.»

Άρθρο 10

Αρμόδια αρχή Κεφαλαίου ΜΔ'- Προσθήκη άρθρου 335 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 335 ως εξής:

«Άρθρο 335

Αρμόδια αρχή

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου είναι η κατά τόπον αρμόδια Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού με βάση τον τόπο εγκατάστασης και λειτουργίας των επιχειρήσεων του άρθρου 334.»

Άρθρο 11

Γνωστοποίηση λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων Κεφαλαίου ΜΔ'- Προσθήκη άρθρου 336 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 336 ως εξής:

«Άρθρο 336

Γνωστοποίηση λειτουργίας γραφείων ενοικίασεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων

1. Τα γραφεία ενοικίασεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και τα ναυλομεσιτικά γραφεία του παρόντος Κεφαλαίου υπάγονται στο καθεστώς της γνωστοποίησης του άρθρου 5.

2. Πριν από την υποβολή της γνωστοποίησης, ο φορέας της δραστηριότητας υποχρεούται να έχει συγκεντρώσει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τα οποία τηρεί μαζί με το αποδεικτικό υποβολής της γνωστοποίησης στον χώρο άσκησης της δραστηριότητάς του και τα καθιστά διαθέσιμα για κάθε έλεγχο. Προϋπόθεση υποβολής γνωστοποίησης ναυλομεσιτικών γραφείων συνιστά η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής στην αρμόδια αρχή του άρθρου 335, όπως αυτή ορίζεται στην περ. ζ' της παρ. 2 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 798/13.1.2012 κοινής απόφασης των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Πολιτισμού και Τουρισμού «Όροι και προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας ναυλομεσιτικών γραφείων - Ένταξη της διαδικασίας Χορήγησης Ειδικού Σήματος Λειτουργίας σε Ναυλομεσιτικά Γραφεία στα Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.), σε εκτέλεση των διατάξεων του ν. 3844/2010 (Α' 63)» (Β' 19).

3. Η γνωστοποίηση, η οποία συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή του άρθρου 335 αποκλειστικά μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (Ο.Π.Σ.Α.Δ.Ε.) του άρθρου 14, που είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης (Ε.Ψ.Π.) gov.gr.

4. Αν πρόκειται να μεταβληθούν για οποιονδήποτε λόγο τα στοιχεία της γνωστοποίησης, ο φορέας της δραστηριότητας γνωστοποιεί την επιδιωκόμενη μεταβολή. Αν αλλάξει ο φορέας της δραστηριότητας, εφαρμόζεται το άρθρο 9. Τα δικαιολογητικά που συνδέονται με το πρόσωπο του φορέα της δραστηριότητας εκδίδονται στο πρόσωπο του νέου φορέα.

5. Η αρμόδια αρχή κοινοποιεί το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών τη γνωστοποίηση ή τη μεταβολή της στις λοιπές ελεγκτικές αρχές που προσδιορίζονται με την απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 340.»

Άρθρο 12
Παράβολο Κεφαλαίου ΜΔ' -
Προσθήκη άρθρου 337 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 337 ως εξής:

«Άρθρο 337
Παράβολο

Για την υποβολή γνωστοποίησης της λειτουργίας γραφείων ενοικιάσεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων καταβάλλεται το παράβολο του άρθρου 11, όπως εξειδικεύεται με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 340.»

Άρθρο 13
Έλεγχος Κεφαλαίου ΜΔ' -
Προσθήκη άρθρου 338 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 338 ως εξής:

«Άρθρο 338
Έλεγχοι

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας της δραστηριότητας, η αρμόδια αρχή του άρθρου 335 και οι λοιπές ελεγκτικές αρχές δύνανται να διενεργούν ελέγχους, με σκοπό την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορέων των δραστηριοτήτων με τις απαιτήσεις του παρόντος Κεφαλαίου και να προβαίνουν στις κατά λόγο αρμοδιότητας ενέργειες. Κατά τη διενέργεια των ελέγχων εφαρμόζονται τα άρθρα 127 έως 157 του ν. 4512/2018 (Α' 5), περί του πλαισίου εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως εξειδικεύεται με την απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 340.»

Άρθρο 14
Παραβάσεις και κυρώσεις Κεφαλαίου ΜΔ' -
Προσθήκη άρθρου 339 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 339 ως εξής:

«Άρθρο 339
Παραβάσεις και κυρώσεις

1. Σε περίπτωση παράβασης ως προς την υποβολή γνωστοποίησης επιβάλλονται σε βάρος του φορέα της δραστηριότητας οι κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 15. Ως αρμόδιο όργανο για την επιβολή των ανωτέρω κυρώσεων ορίζεται η αρχή του άρθρου 335.

2. Κατά των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων χωρεί προσφυγή ενώπιον της επιτροπής της περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004 (Α' 187), περί ενδικοφανών προσφυγών κατά διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλει το Υπουργείο Τουρισμού μέσω των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού.»

Άρθρο 15
Εξουσιοδοτικές διατάξεις Κεφαλαίου ΜΔ' -
Προσθήκη άρθρου 340 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 340 ως εξής:

«Άρθρο 340
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης, Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται, για τις δραστηριότητες του παρόντος, το περιεχόμενο και η διαδικασία της γνωστοποίησης, τα δικαιολογητικά που αναρτώνται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων του άρθρου 14 κατά την υποβολή της γνωστοποίησης και τηρούνται στον χώρο άσκησης της δραστηριότητας, ο τρόπος γνωστοποίησης των στοιχείων σε περίπτωση επικείμενης μεταβολής τους, οι αρχές στις οποίες κοινοποιούνται η γνωστοποίηση και οι μεταβολές της, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 336.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται το ύψος του παράβολου του άρθρου 337, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται το εύρος των επιβαλλόμενων κυρώσεων του άρθρου 339, η κλιμάκωση και τα κριτήρια επιμέτρησής τους εντός των ορίων της παρ. 1 του άρθρου 15, η διαδικασία επιβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Άρθρο 16
Μεταβατικές διατάξεις Κεφαλαίου ΜΔ' -
Προσθήκη άρθρου 341 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230) προστίθεται άρθρο 341 ως εξής:

«Άρθρο 341
Μεταβατικές διατάξεις

1. Μέχρι την ενεργοποίηση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων κατά το μέρος που αφορά τη γνωστοποίηση των δραστηριοτήτων του άρθρου 334, η γνωστοποίηση κατατίθεται, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, στην αρμόδια αρχή του άρθρου 335 ή σε οποιοδήποτε Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, που λειτουργεί ως Ενιαίο Κέντρο Εξυπηρέτησης σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3844/2010 (Α' 63).

2. Μετά από την έκδοση των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 340, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά σε ειδικό σήμα λειτουργίας ή βεβαίωση συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων γραφείου ενοικιάσεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτι-

κών γραφείων, νοείται η γνωστοποίηση του Κεφαλαίου αυτού.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ή οριστική αφαίρεση της βεβαίωσης συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων ή του ειδικού σήματος λειτουργίας ή της άδειας λειτουργίας του γραφείου ενοικιάσεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων, νοείται η προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας του γραφείου ενοικιάσεως αυτοκινήτων, αντιστοίχως.

4. Τα γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων, οι επιχειρήσεις εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και τα ναυλομεσιτικά γραφεία που κατά την έναρξη ισχύος των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 340 λειτουργούν νομίμως με βεβαίωση συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων ή με ειδικό σήμα λειτουργίας ή με άδεια λειτουργίας, εξακολουθούν να διέπονται ως προς τη λειτουργία τους από το καθεστώς βάσει του οποίου εκδόθηκε η σχετική βεβαίωση ή το ειδικό σήμα λειτουργίας ή η άδεια. Αν μεσολαβήσει μεταβολή στοιχείου, ο φορέας της δραστηριότητας υποχρεούται σε γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 336. Μετά από την υποβολή της γνωστοποίησης, η λειτουργία γραφείου ενοικιάσεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων διέπεται από το παρόν.

5. Μέχρι την έναρξη ισχύος των κανονιστικών πράξεων του άρθρου 340 η αδειοδότηση των γραφείων ενοικιάσεως αυτοκινήτων, επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών, τρίτροχων και τετράτροχων οχημάτων άνω των πενήντα (50) κυβικών εκατοστών και ναυλομεσιτικών γραφείων γίνεται με βάση:

α) την υπ' αρ. 16597/29.12.2010 κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Πολιτισμού και Τουρισμού «Όροι και προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατηγών αυτοκινήτων Ιδιωτικής Χρήσης (Ι.Χ.), χωρίς οδηγό», (Β' 2156),

β) την υπ' αρ. 7350/21.3.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, και Τουρισμού «Όροι και προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας επιχειρήσεων εκμίσθωσης Μοτοσικλετών, Τρίτροχων και Τετράτροχων οχημάτων άνω των 50 κ. εκ. χωρίς οδηγό. Ένταξη της διαδικασίας για τη λειτουργία των επιχειρήσεων εκμίσθωσης Μοτοσικλετών, Τρίτροχων και Τετράτροχων οχημάτων άνω των 50 κ. εκ. χωρίς οδηγό στα Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.)», (Β' 807), και

γ) την υπ' αρ. 798/13.1.2012 κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Πολιτισμού και Τουρισμού «Όροι και προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας ναυλομεσιτικών γραφείων - Ένταξη της διαδικασίας Χορή-

γησης Ειδικού Σήματος Λειτουργίας σε Ναυλομεσιτικά Γραφεία στα Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.), σε εκτέλεση των διατάξεων του ν. 3844/2010 (ΦΕΚ 63/Α)», (Β' 19).»

Άρθρο 17

Συμπλήρωση πεδίου εφαρμογής ν. 4442/2016 - Τροποποίηση Παραρτήματος Ι ν. 4442/2016

Στην 11η Ομάδα του Παραρτήματος Ι του ν. 4442/2016 (Α' 230), προστίθεται ο Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας 77.11 και η 11η Ομάδα διαμορφώνεται ως εξής: «ΟΜΑΔΑ 11η: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

77.11 Ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων

77.21 Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών αναψυχής και αθλητικών ειδών

77.34 Ενοικίαση και εκμίσθωση εξοπλισμού πλωτών μεταφορών

79.11 Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων

79.12 Δραστηριότητες γραφείων οργανωμένων ταξιδιών

79.90 Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες.»

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος Κεφαλαίου ΜΔ' - Προσθήκη άρθρου 342 στον ν. 4442/2016

Στον ν. 4442/2016 (Α' 230), προστίθεται άρθρο 342, ως εξής:

«Άρθρο 342

Έναρξη ισχύος Κεφαλαίου ΜΔ'

Η ισχύς του παρόντος Κεφαλαίου αρχίζει από την έκδοση της απόφασης της παρ. 4 του άρθρου 16, περί διαπίστωσης της πλήρους λειτουργίας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (Ο.Π.Σ. Α.Δ.Ε.) του άρθρου 14, κατά το μέρος που αφορά στη γνωστοποίηση των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου Κεφαλαίου.»

Άρθρο 19

Έναρξη ισχύος του ν. 4442/2016 - Τροποποίηση Παραρτήματος ΙΙ ν. 4442/2016

Στο Παράρτημα ΙΙ του ν. 4442/2016 (Α' 230), περί ενάρξεως ισχύος, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. 12 οι λέξεις «τα άρθρα 320 έως 334» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα άρθρα 320 έως 333», β) προστίθεται περ. 13 και το Παράρτημα ΙΙ διαμορφώνεται ως εξής:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Έναρξη ισχύος του ν. 4442/2016

Οι διατάξεις του παρόντος τίθενται σε ισχύ ως εξής:

1. Τα άρθρα 1 έως 56 στις 7.12.2016, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4442/2016,

2. τα άρθρα 57 έως 76 στις 17.1.2018, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4512/2018,

3. τα άρθρα 77 έως 83 στις 14.6.2018, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4549/2018 (Α' 105),

4. τα άρθρα 84 έως 108 στις 29.7.2020, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4711/2020 (Α' 145),

5. τα άρθρα 109 έως 205 στις 17.4.2021, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4796/2021 (Α' 63),

6. τα άρθρα 206 έως 277, στις 26.6.2021, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4811/2021 (Α' 108), εκτός αν άλλως προβλέπεται σε επιμέρους διατάξεις, ιδίως των άρθρων 258, 267 και 277,

7. τα άρθρα 278 έως 287, στις 5.11.2021, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4849/2021 (Α' 207),

8. τα άρθρα 288 έως 300, στις 20.4.2022, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4926/2022 (Α' 87),

9. τα άρθρα 287Α, 287Β και 287Γ στις 29.9.2022, ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4974/2022 (Α' 185),

10. τα άρθρα 301 έως 310, από την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 5019/2023 (Α' 27),

11. τα άρθρα 311 έως 319, από την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 5025/2023 (Α' 42),

12. τα άρθρα 320 έως 333, από την ημερομηνία δημοσίευσής του ν. 5069/2023 (Α' 93),

13. τα άρθρα 334 έως 341 από τότε που ορίζει το άρθρο 342.»

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Άρθρο 20

Σκοπός Μέρους Γ'

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι:

α) η ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και επιχειρήσεων, και

β) η περαιτέρω ανάπτυξη του προσκυνηματικού τουρισμού.

Άρθρο 21

Αντικείμενο Μέρους Γ'

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι:

α) η ρύθμιση ζητημάτων χωροθέτησης για έργα της θαλάσσιας και της χερσαίας ζώνης τουριστικών λιμένων μέσω της τροποποίησης του ν. 2160/1993 (Α' 183),

β) η πρόβλεψη της δυνατότητας δημιουργίας έργων στον αιγιαλό για άντληση θαλασσινού νερού, μέσω της τροποποίησης του ν. 2971/2001 (Α' 285),

γ) η τροποποίηση του πλαισίου ρύθμισης των κέντρων αναζωογόνησης, μέσω της τροποποίησης του ν. 3498/2006 (Α' 230),

δ) η απλούστευση του ελέγχου των τουριστικών επιχειρήσεων, η προώθηση της ανάπτυξης της οργανωμένης τουριστικής κατασκήνωσης πολυτελούς διαβίωσης (glamping), των κέντρων αναζωογόνησης (spa) και των ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας, καθώς και η θέσπιση της δυνατότητας φιλοξενίας εργαζομένων του δημοσίου τομέα στις δομές των δωματίων προσωπικού, μέσω της τροποποίησης του ν. 4276/2014 (Α' 155), και

ε) η ανάθεση του συντονισμού για τη δημιουργία πολιτιστικής διαδρομής των «Βημάτων του Αποστόλου Παύλου», στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, μέσω της τροποποίησης του ν. 5021/2023 (Α' 31).

Άρθρο 22

Χωροθέτηση λιμένων για έργα προσβασιμότητας και πολυλειτουργικότητας και διαδικασία νομιμοποίησης έργων - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 31 ν. 2160/1993

Στην παρ. 4 του άρθρου 31 του ν. 2160/1993 (Α' 118), περί δημιουργίας μαρίνων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α): αα) στο τέλος του εβδόμου εδαφίου προστίθενται οι λέξεις «καθώς και είτε από έγγραφο ή πράξη της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής που να αφορά στην εφαρμογή της προσήκουσας διαδικασίας της υποπερ. αα' της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 6 ή της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4014/2011 για την περίπτωση επουσιώδους απόκλισης, είτε, σε περίπτωση διαφοροποίησης μικρής κλίμακας, από την πρωτοκολλημένη κοινοποίηση προς την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή της διαφοροποίησης, σε εφαρμογή της παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011.», αβ) στο τέλος του ογδού εδαφίου προστίθενται οι λέξεις «και περιβαλλοντικών όρων», αγ) στο ένατο εδάφιο διαγράφονται οι λέξεις «μετά την εφαρμογή των άρθρων 7 και 11 του ν. 4014/2011.», αδ) στο δέκατο εδάφιο: i) μετά από τις λέξεις «και εφόσον» προστίθενται οι λέξεις «από την ως άνω πράξη ή έγγραφο της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής ή την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 προκύπτει ότι» και ii) οι λέξεις «της ισχύουσας κοινής απόφασης χωροθέτησης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ισχύουσας κοινής απόφασης έγκρισης χωροθέτησης και περιβαλλοντικών όρων», αε) στο ενδέκατο εδάφιο οι λέξεις «και κάθε συναφές διαδικαστικό ζήτημα προς τα ανωτέρω» αντικαθίστανται από τις λέξεις «οι λεπτομέρειες εφαρμογής των σχετικών με αυτά διαδικασιών των άρθρων 6 και 7 του ν. 4014/2011 και κάθε συναφές διαδικαστικό ζήτημα προς τα ανωτέρω», αστ) στο τέλος της περ. α) προστίθενται δύο εδάφια, β) στο τέλος της περ. β) οι λέξεις «η συμμόρφωση προς τις διατάξεις» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περιβαλλοντική αδειοδότηση της εφεξής λειτουργίας τους, μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης», γ) στην περ. γ): γα) στο πρώτο εδάφιο πριν από τις λέξεις «επιτρέπεται η νομιμοποίηση» προστίθενται οι λέξεις «ή της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου», γβ) στο τελευταίο εδάφιο: i) πριν από τις λέξεις «Με κοινή απόφαση» προστίθενται οι λέξεις «Σε εφαρμογή των περ. β) και γ)», ii) μετά από τη λέξη «καθορίζονται» προστίθενται οι λέξεις «, η διαδικασία» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4.α) Μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την υποβολή της αίτησης με τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παρ. 2, η Επιτροπή Τουριστικών Λιμένων αποφαινεται για τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων δημιουργίας της μαρίνας και γνωμοδοτεί σχετικά. Κατά της γνωμοδότησης της Επιτροπής χωρεί αίτηση θεραπείας μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίησή της στον αιτούντα.

Με κοινή απόφαση των αρμοδίων οργάνων των Υπουργείων Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας

μετά από τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Τουριστικών Λιμένων εγκρίνεται η χωροθέτηση της μαρίνας, η οποία περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία γενικού σχεδιασμού της, τον καθορισμό της χερσαίας και της θαλάσσιας ζώνης, τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, τους όρους και περιορισμούς δόμησης, τα αναγκαία έργα υποδομής για τη λειτουργία της και τους συναφείς προς αυτά περιβαλλοντικούς όρους.

Δεν απαιτείται τροποποίηση της απόφασης χωροθέτησης σε περίπτωση επουσιωδών αλλαγών και αποκλίσεων κατά την υλοποίηση των έργων σε σχέση με την εγκεκριμένη χωροθέτηση. Ως ουσιώδεις αποκλίσεις θεωρούνται αυτές που τροποποιούν τα όρια της χερσαίας και της θαλάσσιας ζώνης, τις εγκεκριμένες χρήσεις γης, τους όρους και περιορισμούς δόμησης εντός της εγκεκριμένης ρυμοτομίας της χερσαίας ζώνης, καθώς και αποκλίσεις που τροποποιούν ουσιωδώς τα εγκεκριμένα λιμενικά έργα εντός της θαλάσσιας ζώνης της μαρίνας. Κάθε άλλη απόκλιση, τροποποίηση ή διαφοροποίηση των κατασκευών εντός του χώρου της μαρίνας χωρίς επιρροή στα ανωτέρω, ή για την οποία έχει υποβληθεί Φάκελος Συμμόρφωσης Τελικού Σχεδιασμού, όπως αυτός καθορίζεται στην παρ. 7 του άρθρου 11 του ν. 4014/2011, θεωρείται επουσιώδης και δεν προϋποθέτει προηγούμενη έγκριση από την Επιτροπή Τουριστικών Λιμένων ή τροποποίηση της αρχικώς εγκεκριμένης χωροθέτησης με νέα κοινή απόφαση.

Ο φορέας διαχείρισης της μαρίνας, σε περίπτωση επουσιωδών αλλαγών υποβάλλει το σχέδιο πραγματικής υλοποίησης των έργων, μετά την εφαρμογή του άρθρου 7 του ν. 4014/2011, με αναλυτική περιγραφή των εγκαταστάσεων, κατά το στάδιο ολοκλήρωσης των εργασιών, προκειμένου αυτό να καταχωρισθεί στο πληροφοριακό σύστημα της περ. δ' και να επικαιροποιήσει τα σχέδια της αρχικής χωροθέτησης.

Οι φορείς έργων και δραστηριοτήτων, σε περίπτωση τροποποίησης ή απόκλισης των έργων πριν ή κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, σε σχέση με την αρχικά εγκεκριμένη χωροθέτηση, υποχρεούνται να υποβάλουν προς έγκριση στην αρμόδια Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Τουρισμού την τεχνική περιγραφή της απόκλισης-τροποποίησης της χωροθέτησης, συνοδευόμενη από βεβαίωση του μηχανικού του έργου ως προς το ουσιώδες ή επουσιώδες της απόκλισης, καθώς και είτε από έγγραφο ή πράξη της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής που να αφορά στην εφαρμογή της προσήκουσας διαδικασίας της υποπερ. αα' της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 6 ή της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4014/2011 για την περίπτωση επουσιώδους απόκλισης, είτε, σε περίπτωση διαφοροποίησης μικρής κλίμακας, από την πρωτοκολλημένη κοινοποίηση προς την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή της διαφοροποίησης, σε εφαρμογή της παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011.

Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Τουρισμού οφείλει να αποφασίσει, σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός, εάν πρόκειται για ουσιώδη απόκλιση από την εγκεκριμένη χωροθέτηση και στην περίπτωση αυτή απαιτείται η έκδοση γνώμης της Επιτροπής Λιμένων και τροποποίηση

της κοινής απόφασης χωροθέτησης και περιβαλλοντικών όρων. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν απαιτείται η τροποποίηση της αρχικά εγκεκριμένης χωροθέτησης, αλλά καταχωρίζεται κατά το στάδιο ολοκλήρωσης εργασιών το σχέδιο πραγματικής υλοποίησης των έργων, με αναλυτική περιγραφή των εγκαταστάσεων, στο πληροφοριακό σύστημα της περ. δ' προκειμένου να επικαιροποιηθεί τα σχέδια της αρχικής χωροθέτησης. Εάν η ως άνω προθεσμία του ενός (1) μηνός παρέλθει άπρακτη, και εφόσον από την ως άνω πράξη ή έγγραφο της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής ή την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 προκύπτει ότι δεν επέρχεται δυσμενής μεταβολή των περιβαλλοντικών συνθηκών, ούτε απαιτείται τροποποίηση της απόφασης περιβαλλοντικών όρων κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 του ν. 4014/2011, τεκμαίρεται ότι πρόκειται για επουσιώδη απόκλιση για την οποία δεν απαιτείται γνώμη της Επιτροπής Λιμένων ούτε τροποποίηση της ισχύουσας κοινής απόφασης έγκρισης χωροθέτησης και περιβαλλοντικών όρων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί να διευκρινίζεται κάθε συναφές ζήτημα με τη διαδικασία εξέτασης του επουσιώδους ή μη χαρακτήρα των αποκλίσεων από την εγκεκριμένη χωροθέτηση, η διαδικασία εξέτασης πληρότητας του φακέλου, οι λεπτομέρειες εφαρμογής των σχετικών με αυτά διαδικασιών των άρθρων 6 και 7 του ν. 4014/2011 και κάθε συναφές διαδικαστικό ζήτημα προς τα ανωτέρω.

Κατ' εξαίρεση, για έργα που αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων ή διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία και ιδίως τουαλετών, ραμπών, ανελκυστήρων-αναβατορίων με ή άνευ αλλαγής ή προσθήκης χρήσης, εφόσον είναι εντός των ορίων της χωροθετημένης χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης και δεν υπερβαίνουν τη μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση, όπως ορίζεται στον παρόντα για κάθε είδος τουριστικού λιμένα, δεν απαιτείται, κατά την υλοποίησή τους, τροποποίηση της εγκεκριμένης χωροθέτησης με νέα κοινή απόφαση, και τα έργα αυτά αποτελούν διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας, σύμφωνα με την παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011. Εφόσον πληρούνται οι όροι του προηγούμενου εδαφίου, για έργα που αφορούν σε εκσυγχρονισμό υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων για δημιουργία υποδομών πολυλειτουργικότητας του λιμένα, και εφόσον υφίσταται σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Τουριστικών Λιμένων, δεν απαιτείται, κατά την υλοποίησή τους, τροποποίηση της εγκεκριμένης χωροθέτησης με νέα κοινή απόφαση, και τα έργα αυτά αποτελούν διαφοροποιήσεις μικρής κλίμακας, σύμφωνα με την παρ. 1α του άρθρου 6 του ν. 4014/2011.

β) Σε όλους τους χωροθετημένους τουριστικούς λιμένες που λειτουργούν την 1η.1.2022 επιτρέπεται η νομιμοποίηση των καθ' υπέρβαση της χωροθέτησης ή χωρίς άδεια έργων και εγκαταστάσεων εντός της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Τουριστικών Λιμένων. Προϋπόθεση για τη νομιμοποίηση

της καθ' υπέρβασην χωροθέτησης είναι η υπαγωγή των αιτούντων ως προς τις υπερβάσεις δόμησης στις διατάξεις του ν. 4495/2017 (Α' 171), ως εκάστοτε ισχύει, καθώς και περιβαλλοντική αδειοδότηση της εφεξής λειτουργίας τους, μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης.

γ) Σε χωροθετημένους τουριστικούς λιμένες αρμοδιότητας του Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. ή της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου επιτρέπεται η νομιμοποίηση των υφιστάμενων καθ' υπέρβαση ή χωρίς άδεια κατασκευασθέντων έργων και εγκαταστάσεων εντός της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης, τα οποία συνδέονται λειτουργικά με αυτά που είχαν αρχικά εγκριθεί μέσω της απόφασης χωροθέτησης, με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Τουριστικών Λιμένων.

Σε εφαρμογή των περ. β) και γ) με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται η διαδικασία, η προθεσμία υποβολής αίτησης νομιμοποίησης, τα αναγκαία δικαιολογητικά και κάθε σχετικό ζήτημα προς τα ανωτέρω.

δ) Η αίτηση χωροθέτησης μαρίνας, κάθε αίτηση τροποποίησής της, καθώς και επικαιροποίησής της, σύμφωνα με την παρ. 4α υποβάλλονται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (Ο.Π.Σ.Α.Δ.Ε.) του άρθρου 14 του ν. 4442/2016 (Α' 230) και διαβιβάζονται στην αρμόδια Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Τουρισμού. Το Ο.Π.Σ.Α.Δ.Ε. υποστηρίζει για τους σκοπούς του παρόντος τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων, έγκρισης και τροποποίησης χωροθέτησης, καθώς και επικαιροποίησης όλων των αναγκαίων συνοδευτικών δικαιολογητικών εγγράφων της και διαλειτουργεί πλήρως για τον σκοπό αυτό με το Ηλεκτρονικό Μητρώο Πληροφοριών Τουριστικών Λιμένων (ΗΜΤΛ) της παρ. 1 του άρθρου 30 του παρόντος.

Μέχρι την ενεργοποίηση του Ο.Π.Σ.Α.Δ.Ε., για την υποστήριξη της πλήρους ηλεκτρονικής υποβολής έγκρισης, τροποποίησης ή επικαιροποίησης χωροθέτησης, η αίτηση και τα σχετικά έγγραφα υποβάλλονται από τον φορέα της οικονομικής δραστηριότητας με φυσικό φάκελο στη Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Τουρισμού για τις κατά νόμο ενέργειές της.»

Άρθρο 23

Παραχώρηση χρήσης για την εκτέλεση έργων - Προσθήκη περ. β) στην παρ. 2 και τροποποίηση παρ. 3 του άρθρου 14 ν. 2971/2001

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 (Α' 285), περί παραχώρησης χρήσης για την εκτέλεση έργων, προστίθεται περ. β) ως εξής:

«β. Εκτέλεση έργων εγκατάστασης αγωγών για την άντληση και απάντληση θαλασσίου ύδατος προκειμένου να χρησιμοποιηθεί σε κολυμβητική δεξαμενή νομίμως λειτουργούντων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, καθώς και κατασκευή κάθε έργου, που κρίνεται αναγκαίο, συμπεριλαμβανομένου του αντλιοστασίου και του αναγκαίου χώρου για την εγκατάσταση του εξοπλισμού και του αναγκαίου προσωπικού για την ασφαλή λειτουργία και

συντήρηση του έργου προκειμένου να χρησιμοποιηθεί σε κολυμβητική δεξαμενή.»

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001, περί παραχώρησης χρήσης για την εκτέλεση έργων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθεται περ. ε), β) προστίθεται τελευταίο εδάφιο και η παρ. 3, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Στα έργα, τα οποία μπορεί να εκτελεστούν για την επιδίωξη των σκοπών των παρ. 1 και 2, περιλαμβάνονται: α) η τοποθέτηση υποθαλάσσιων αγωγών και καλωδίων, β) η τοποθέτηση ναυδέντων εκτός θαλάσσιας ζώνης λιμένα, γ) η τοποθέτηση πλωτών προβλητών και εξεδρών, δ) η πόντιση τεχνητών υφάλων, και ε) η εκτέλεση έργων εγκατάστασης αγωγών για την άντληση και απάντληση θαλασσίου ύδατος, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί σε κολυμβητική δεξαμενή, καθώς και η κατασκευή κάθε έργου, που κρίνεται αναγκαίο, συμπεριλαμβανομένου και του αναγκαίου χώρου για την εγκατάσταση του εξοπλισμού.

Στα κύρια τουριστικά καταλύματα των υποπερ. αα', ββ', δδ' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155) επιτρέπεται η εκτέλεση των έργων της παρούσας. Στα κύρια και μη κύρια τουριστικά καταλύματα της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 επιτρέπεται η εκτέλεση των έργων της περ. ε) της παρούσας.»

Άρθρο 24

Κέντρα αναζωογόνησης - Τροποποίηση άρθρου 1 ν. 3498/2006

Στο άρθρο 1 του ν. 3498/2006 (Α' 230), περί ορισμών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο ένατο εδάφιο, πριν από τη λέξη «γίνεται» προστίθενται οι λέξεις «δύναται να», β) προστίθεται νέο δέκατο εδάφιο, και το άρθρο 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

Ιαματική πηγή είναι φυσική ανάβλυση ή άντληση ιαματικού φυσικού πόρου με τεχνικό έργο, όπως από γεώτρηση, φρέαρ, τάφρο ή σήραγγα (φυσική ή τεχνητή) ή φυσική δημιουργία ιαματικού πηλού. Ως ιαματικοί φυσικοί πόροι θεωρούνται φυσικά νερά (ψυχρά ή θερμά), ατμοί, φυσικά αέρια ή πηλοί ή ηφαιστειακοί λίθοι που έχουν ιαματικές ιδιότητες, αναγνωρισμένες, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Για το γεωθερμικό δυναμικό, ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου αποκλειστικά για την πρωτεύουσα ιαματική χρήση του.

Ιαματικός τουρισμός είναι ειδική μορφή παροχής τουριστικών υπηρεσιών σε περιοχές των οποίων κύριο χαρακτηριστικό αποτελεί η χρήση αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων σε ειδικές εγκαταστάσεις.

Μονάδες ιαματικής θεραπείας είναι ειδικές εγκαταστάσεις με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό στις οποίες γίνεται χρήση ιαματικών φυσικών πόρων υπό ιατρική παρακολούθηση για λόγους υγείας (προληπτικούς ή θεραπευτικούς), φυσικής αποκατάστασης ή και αναζωογόνησης, ιδίως με υδροθεραπεία, ποσιθεραπεία,

εισπνοθεραπεία, ρινοπλύσεις, ατμόλουτρα, πηλοθεραπεία, καταιονισμούς ή άλλες επιστημονικώς αναγνωρισμένες μεθόδους.

Κέντρα ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού είναι ειδικές τουριστικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, στις οποίες εντάσσονται μονάδες ιαματικής θεραπείας ή και εγκαταστάσεις θαλασσοθεραπείας, στις οποίες γίνεται οπωσδήποτε χρήση ιαματικών φυσικών πόρων.

Κέντρα θαλασσοθεραπείας είναι ειδικές εγκαταστάσεις με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, στις οποίες γίνεται χρήση θερμαινόμενου θαλασσινού νερού, άμμου, λάσπης, φυκιών και άλλων θαλάσσιων ουσιών για λόγους υγείας, προληπτικούς ή θεραπευτικούς, υπό ιατρική παρακολούθηση και σε συνδυασμό με το θαλάσσιο περιβάλλον.

Κέντρα αναζωογόνησης (spa) είναι ειδικές εγκαταστάσεις με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό στις οποίες δύναται να γίνεται χρήση ή ιαματικών φυσικών πόρων ή θερμαινόμενου θαλασσινού νερού ή θερμού φυσικού νερού με προσθήκες ιαματικών φυσικών πόρων ή ζεστού φυσικού νερού, με την προσθήκη πηλών, βοτάνων, φυτών, αρωμάτων, ηφαιστειακής ή χαλαζιακής άμμου, φωτός, θερμότητας, μασάζ, ατμόλουτρων διαφόρων τύπων, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών αναζωογόνησης, ευεξίας και αισθητικής του σώματος.

Τα κέντρα αναζωογόνησης προσφέρουν τρεις (3) τουλάχιστον από τις παρακάτω υπηρεσίες: αρωματοθεραπεία, υδροθεραπεία, φωτοθεραπεία, περιτυλίξεις σώματος, μαλάξεις, υπηρεσίες άθλησης, προσωπική γυμναστική, γιόγκα (yoga) και διαλογισμό.

Τα κέντρα ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού και τα κέντρα θαλασσοθεραπείας δύναται να περιλαμβάνουν εγκαταστάσεις αναζωογόνησης ή και ειδικές εγκαταστάσεις φυσικής αποκατάστασης και προετοιμασίας αθλητών.»

Άρθρο 25

Τουριστικές επιχειρήσεις - Τροποποίηση υποπερ. ηη' περ. α' παρ. 2 και παρ. 3 άρθρου 1 και προσθήκη περ. θ' στην παρ. 1 και παρ. 8Α στο άρθρο 1, παρ. 13 στο άρθρο 18 του ν. 4276/2014

1. Στο πρώτο εδάφιο της υποπερ. ηη' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155), περί τουριστικών επιχειρήσεων: α) μετά από τις λέξεις «κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα,» διαγράφονται οι λέξεις «τα οποία ανεγείρονται με όρους δόμησης οργανωμένων τουριστικών κατασκηνώσεων σε εκτός σχεδίου περιοχές», β) μετά από τις λέξεις «ή ημιμόνιμες δομές υψηλής αισθητικής που συναρμολογούνται» προστίθενται οι λέξεις «και σε συνδυασμό με ξενοδοχεία», και η υποπερ. ηη' διαμορφώνεται ως εξής:

«ηη. Οργανωμένη τουριστική κατασκηνώση πολυτελούς διαβίωσης (glamping): Οι οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις πολυτελούς διαβίωσης (glamping) είναι κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα, στα οποία παρέχεται η δυνατότητα διαμονής, εστίασης και

αναψυχής τουριστών σε εγκαταστάσεις φιλοξενίας. Οι εγκαταστάσεις φιλοξενίας δύναται να είναι διαφόρων τύπων και μεγεθών, να διαθέτουν κατασκηνωτικά μέσα ή ημιμόνιμες δομές υψηλής αισθητικής που συναρμολογούνται, και σε συνδυασμό με ξενοδοχεία, ενώ κατά τη χρήση τους ενώνονται με υπεδάφια δίκτυα υποδομών και συστημάτων ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροδότησης.»

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, περί τουριστικών επιχειρήσεων, επέρχονται οι ακόλουθες αλλαγές: α) στην περ. δδ προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφια, β) στην περ. στστ μετά από τις λέξεις «κέντρα θαλασσοθεραπείας» διαγράφονται οι λέξεις «κέντρα αναζωογόνησης (spa), όταν τα τελευταία λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα ή με Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης», γ) προστίθεται περ. ιι, δ) στο προτελευταίο εδάφιο οι λέξεις «στο κεφάλαιο ΛΖ' του» αντικαθίστανται από τη λέξη «στον» και η παρ. 3, κατόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων, διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής
Ως εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής νοούνται:

αα. Συνεδριακά κέντρα.

ββ. Γήπεδα γκολφ.

γγ. Τουριστικοί λιμένες.

δδ. Χιονοδρομικά κέντρα. Κατά το χρονικό διάστημα που δεν ασκούνται δραστηριότητες χιονοδρομίας, μπορεί να παρέχουν υπηρεσίες ψυχαγωγίας και άλλες δραστηριότητες στους επισκέπτες και να γίνεται χρήση των αναβατήρων τους. Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού προσδιορίζονται τα είδη των δραστηριοτήτων του προηγούμενου εδαφίου, μη θιγομένων των κατά περίπτωση ισχυουσών διατάξεων ως προς την αδειοδότηση των ανωτέρω δραστηριοτήτων.

εε. Θεματικά πάρκα.

στστ. Εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού (μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού θερμαλισμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας).

ζζ. Κέντρα Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού.

ηη. Ορειβατικά καταφύγια.

θθ. Αυτοκινητοδρόμια.

ιι. Κέντρα αναζωογόνησης (spa), όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα τουλάχιστον τριών αστέρων (3*) ή με εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα ή σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης.

Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού δύναται να προσδιορίζονται και άλλα είδη τουριστικών επιχειρήσεων ή εγκαταστάσεων ως εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη λειτουργία τους, οι κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης της οικείας νομοθεσίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα, εξαιρουμένων των διαδικασιών γνωστοποίησης, των δικαιολογητικών και κυρώσεων

περί γνωστοποίησης, αναφορικά με τις δραστηριότητες που ρυθμίζονται στον ν. 4442/2016 (Α' 230). Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ορίζονται οι όροι ίδρυσης, καθώς και οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, που δεν υπόκεινται σε καθεστώς έγκρισης σύμφωνα με τη νομοθεσία.»

3. Στο άρθρο 18 του ν. 4276/2014, περί ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας, προστίθεται παρ. 13 ως εξής:

«13. Στα ξενοδοχεία της παρ. 1, πριν από την έναρξη λειτουργίας τους, παρέχεται η δυνατότητα σταδιακής λειτουργίας τμημάτων τους, ιδίως ειδικών τουριστικών υποδομών και καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που ανεγείρονται σε συνδυασμό με το ξενοδοχείο συνιδιοκτησίας, εφόσον αυτά αναπτύσσονται σε διακεκριμένα τμήματα του ξενοδοχείου που είναι περατωμένα. Οι ως άνω υποδομές και τα καταστήματα αναπτύσσονται σε χώρους που προβλέπονται από την οικεία πολεοδομική άδεια ή αναθεώρηση αυτής, οφείλουν να πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις για τη δραστηριότητα που αναπτύσσουν, να έχουν ανεξάρτητη είσοδο, να διαθέτουν τεχνική και λειτουργική αυτοτέλεια και πιστοποιητικό πυροπροστασίας για την εγκατάσταση και να έχουν γνωστοποιήσει τη λειτουργία τους βάσει του ν. 4442/2016 (Α' 230).»

Άρθρο 26

Δυνατότητα εποχικής μίσθωσης δωματίων προσωπικού κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων - Προσθήκη παρ. 3α και 4α στο άρθρο 1Α του ν. 4276/2014

Στο άρθρο 1Α του ν. 4276/2014 (Α' 155,) περί δωματίων προσωπικού κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, προστίθενται παρ. 3α και 4α ως εξής:

«3α. Για την αδειοδότηση των δωματίων προσωπικού αρμόδια είναι η υπηρεσία που αδειοδοτεί το κύριο ξενοδοχειακό κατάλυμα της παρ. 1. Τα δωμάτια προσωπικού δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4442/2016 (Α' 230) και δηλώνονται σε ειδικό πεδίο στη γνωστοποίηση του κύριου ξενοδοχειακού καταλύματος. Ο αριθμός των κλινών των δωματίων προσωπικού δεν προσμετράται στη συνολική δυναμικότητα του καταλύματος.

4α. Κατ' εξαίρεση της παρ. 4 επιτρέπεται η εποχική μίσθωση δωματίων προσωπικού σε εργαζόμενους στην περιοχή που ευρίσκονται αυτά, εφόσον δεν έχουν εκεί τη μόνιμη κατοικία τους και συγκεκριμένα σε:

α) Μόνιμους υπαλλήλους και υπαλλήλους που υπηρετούν με συμβάσεις ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε φορείς του δημοσίου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143),

β) ιατρούς και νοσηλευτές του Εθνικού Συστήματος Υγείας,

γ) εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και

δ) ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής.»

Άρθρο 27

Ελεγκτική διαδικασία καταλυμάτων και κυρώσεις - Τροποποίηση παρ. 16, 18 και προσθήκη παρ. 24 στο άρθρο 7 του ν. 4276/2014

1. Στην παρ. 16 του άρθρου 7 του ν. 4276/2014 (Α' 155), περί της ελεγκτικής διαδικασίας και των κυρώσεων, προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο και η περ. 16 διαμορφώνεται ως εξής:

«16. Προ της επιβολής οποιασδήποτε διοικητικής κύρωσης, ο υπόχρεος της παράβασης καλείται με απόδειξη να δώσει εξηγήσεις και σχετικές διευκρινίσεις μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την παραλαβή της σχετικής κλήσης. Αν διαπιστωθούν παραβάσεις με επιτόπιο έλεγχο, γίνεται μνεία στην έκθεση ελέγχου που συντάσσεται από τα ελεγκτικά όργανα και εγχειρίζεται στον ελεγχόμενο, για το δικαίωμά του να δώσει εξηγήσεις εντός δεκαπέντε (15) ημερών, χωρίς να απαιτείται άλλη κλήση του. Ειδικά, προ της επιβολής διοικητικών κυρώσεων στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που λειτουργούν εντός κύριων ή μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 6 του ν. 2690/1999. Κατά των πράξεων επιβολής των διοικητικών κυρώσεων επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής Προσφυγών του άρθρου 4 της παρ. 6 του ν. 3270/2004.»

2. Στην παρ. 18 του άρθρου 7 του ν. 4276/2014, περί ελεγκτικής διαδικασίας και κυρώσεων επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο: αα) οι λέξεις «Απαγορεύεται η εγκατάσταση» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Απαγορεύονται η εγκατάσταση σκηνών και η στάθμευση», αβ) οι λέξεις «ημιρυμουλκούμενων και αυτοκινούμενων» αντικαθίστανται από τη λέξη «μηχανοκίνητων», αγ) πριν από τη λέξη «φιλοξενία» προστίθεται η λέξη «δωρεάν», αδ) μετά από τις λέξεις «του ενός τροχόσπιτου από» διαγράφονται οι λέξεις «καταστημάτων ή», αε) μετά από τις λέξεις «από ιδιώτες» προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη του άρθρου 34 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999, Α' 57)», β) προστίθεται νέο τελευταίο εδάφιο και καθόπιν νομοτεχνικών βελτιώσεων η παρ. 18 διαμορφώνεται ως εξής:

«18. Απαγορεύονται η εγκατάσταση σκηνών και η στάθμευση ρυμουλκούμενων, ημιρυμουλκούμενων και αυτοκινούμενων τροχόσπιτων σε αρχαιολογικούς χώρους, αιγιαλούς, παραλίες, παρυφές δημόσιων δασών και εν γένει κοινόχρηστους χώρους, καθώς και η δωρεάν φιλοξενία πέραν του ενός τροχόσπιτου από ιδιώτες, με την επιφύλαξη του άρθρου 34 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999, Α' 57). Οι παραβάτες τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι τρεις (3) μήνες ή με επιβολή προστίμου του κατωτέρω εδαφίου, εφόσον δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλη διάταξη, διατασόμενης συγχρόνως υπό του δικαστηρίου της βίαιης αποβολής τους. Διαδικασία τηρείται η οριζόμενη από τα άρθρα 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την ανάκριση και εκδίκαση των επ' αυτοφώρω πλημμελημάτων. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο ύψους τριακοσίων (300) ευρώ ανά άτομο ή ανά κατασκηνωτικό ή ανά μεταφορικό μέσο, που επιβάλλεται από το βεβαι-

ούν την παράβαση αστυνομικό ή λιμενικό όργανο και εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 104 του Κ.Ο.Κ.. Σε ελέγχους από μεικτά συνεργεία την ποινή του προστίμου επιβάλλει το αστυνομικό όργανο που παρίσταται κατά τον έλεγχο. Κατά τη στάθμευση των ανωτέρω οχημάτων, όπου επιτρέπεται από τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, δεν επιτρέπεται η κατάληψη επιπέδων του οχήματος χώρου.»

3. Στο άρθρο 7 του ν. 4276/2014, προστίθεται παρ. 24 ως εξής:

«24. Όπου στο παρόν άρθρο προβλέπεται το διοικητικό μέτρο της σφράγισης και εφόσον η σχετική απόφαση επιβολής της κοινοποιηθεί στον παραβάτη τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες προ της ορισθείσας ημερομηνίας επιβολής της, αυτός έχει υποχρέωση εκκένωσης της εγκατάστασης. Αν παραβιαστεί η υποχρέωση αυτή με αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της ορισθείσας σφράγισης, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.»

Άρθρο 28
Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού -
Προσθήκη παρ. 2α και 2β στο άρθρο 4
του ν. 5021/2023

Στο άρθρο 4 του ν. 5021/2023 (Α' 31), προστίθενται παρ. 2α και 2β, ως εξής:

«2α. Ειδικώς το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου του Υπουργείου Πολιτισμού με το τίτλο «Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού», της περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 3, έχει ως επιπλέον σκοπό, τη λειτουργία του ως συντονιστικού φορέα για την πολιτιστική διαδρομή σχετικά με τα βήματα του Αποστόλου Παύλου χωρίς να επηρεάζεται η ομώνυμη πολιτιστική διαδρομή που έχει εκτελεστεί και εκτελείται από το Υπουργείο Πολιτισμού, ως εξής:

α) τη χαρτογράφηση, σε συνεργασία με φορείς και εμπειρογνώμονες, των περιοχών και σημείων όπου πέρασε ο Απόστολος Παύλος στην Ελλάδα, ως πολιτιστική διαδρομή,

β) τη δημιουργία βάσης τεκμηρίωσης της σχετικής γραπτής και προφορικής παράδοσης,

γ) τη σήμανση των τοποσημών των διαδρομών και τη δημιουργία σχετικού χάρτη,

δ) την ανάδειξη και προβολή της διαδρομής σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού, τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού ή με άλλους φορείς, καθώς και την Κοινή Συντονιστική Επιτροπή Προσκυνηματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού που συγκροτήθηκε με την υπ' αρ. 20372/2.11.2023 απόφαση της Υφυπουργού Τουρισμού «Συγκρότηση Κοινής Συντονιστικής Επιτροπής Προσκυνηματικού Τουρισμού» (ΑΔΑ: ΨΨΧΥ465ΧΘΟ-ΦΔΜ), και

ε) τη συνεργασία με φυσικά ή νομικά πρόσωπα για την επίτευξη του σκοπού αυτού, όπως με υλοποίηση κοινών δράσεων ή προγραμματικών συμφωνιών.

Με απόφαση του Γενικού Διευθυντή του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, δύναται να συστήνεται και να συγκροτείται ομάδα διοίκησης έργου με σκοπό την αποτελεσματικότερη υλοποίηση του σκοπού της παρούσας.

2β. Η χάραξη της στρατηγικής του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, ως συντονιστικού φορέα για την πολι-

τιστική διαδρομή σχετικά με τα βήματα του Αποστόλου Παύλου, εποπτεύεται από επιτροπή που συστήνεται με τριετή θητεία και αποτελείται από:

α) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού, με τον αναπληρωτή του, ως πρόεδρο,

β) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Τουρισμού, με τον αναπληρωτή του, και

γ) έναν (1) εκπρόσωπο της Εκκλησίας της Ελλάδος, με τον αναπληρωτή του, ως μέλη.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Τουρισμού συγκροτείται η επιτροπή της παρούσας.»

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29
Αναπροσαρμογή ασφαλιστρών
μακροχρόνιων συμβάσεων υγείας και
διαφάνεια ως προς τις τιμές παροχής
υπηρεσιών υγείας και ασφάλισης υγείας

1. Η ετήσια αναπροσαρμογή ασφαλιστρών σε συμβάσεις ασφάλισης υγείας με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός (1) έτους (μακροχρόνιες) εξαρτάται από τον Ετήσιο Δείκτη Αναπροσαρμογής μακροχρόνιων ασφαλίσεων υγείας (Ε.Δ.Α.) που δημοσιεύεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), τον μήνα Δεκέμβριο. Ο Ε.Δ.Α. εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2026.

2. Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται για μακροχρόνιες συμβάσεις ασφάλισης υγείας στις οποίες δεν προβλέπεται αναπροσαρμογή ασφαλιστρών ή προβλέπεται σταθερή αναπροσαρμογή ασφαλιστρών.

3. Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ασφάλισης υγείας ανακοινώνουν δημόσια τις αναπροσαρμογές ασφαλιστρών για κάθε προϊόν ασφάλισης υγείας που προσφέρουν, ιδίως, σε διακριτή σελίδα του ιστοτόπου της επιχείρησης με τίτλο «αναπροσαρμογές ασφαλιστρών». Η ανακοίνωση περιλαμβάνει τουλάχιστον την ονομασία του ασφαλιστικού προϊόντος, το ποσοστό της αναπροσαρμογής του ασφαλιστρού και τον χρόνο έναρξης ισχύος της αναπροσαρμογής.

4. Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών υγείας ανακοινώνουν δημόσια τις τιμές των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, ιδίως για κάθε είδος ιατρικής ή νοσηλευτικής πράξης, που προσφέρουν στους καταναλωτές, καθώς και το ύψος αναπροσαρμογής της τιμής τους από την αμέσως προηγούμενη τιμή. Η ανακοίνωση γίνεται με τη μορφή πίνακα - τιμοκαταλόγου, ιδίως, σε διακριτή σελίδα του ιστοτόπου της επιχείρησης με τίτλο «τιμές υπηρεσιών υγείας». Η ανακοίνωση περιλαμβάνει τουλάχιστον την ονομασία της ιατρικής υπηρεσίας, την τιμή στην οποία προσφέρεται στους καταναλωτές, τον χρόνο έναρξης ισχύος της αναπροσαρμογής, τον χρόνο εφαρμογής της αμέσως παλαιότερης τιμής και το ποσοστό της αναπροσαρμογής της τιμής σε σχέση με την αμέσως παλαιότερη τιμή.

5. Οι ανακοινώσεις των παρ. 3 και 4 δεν διαγράφονται πριν από την πάροδο δέκα (10) ετών από την ημερομηνία δημοσίευσής τους και αποστέλλονται από τις υπόχρεες επιχειρήσεις στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, εντός τριών (3) εργάσιμων

ημερών από τη δημοσίευσή τους στον ιστότοπο της επιχείρησης. Τα στοιχεία των ανακοινώσεων μπορούν να δημοσιεύονται από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου με κάθε πρόσφορο μέσο, προκειμένου να είναι δυνατή η σύγκρισή τους από τους καταναλωτές.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υγείας και του Προέδρου της ΕΛ.ΣΤΑΤ., μετά από γνώμη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, εξειδικεύονται οι κρίσιμοι δείκτες ή παράγοντες ή βάσεις δεδομένων που λαμβάνονται υπόψη από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. για την κατάρτιση και τον υπολογισμό του Ε.Δ.Α..

7. Το άρθρο 2α του ν. 2251/1994 (Α' 191), περί αναπροσαρμογής ασφαλιστρών, και το π.δ. 13/2022 (Α' 30), περί παραγόντων και δεικτών από τους οποίους εξαρτάται η αναπροσαρμογή των ασφαλιστρών σε μακροχρόνιες συμβάσεις ασφάλισης υγείας, καταργούνται.

Άρθρο 30

Θέματα Μητρώων συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών - Τροποποίηση άρθρων 39 και 65 π.δ. 71/2019

1. Στο άρθρο 39 του π.δ. 71/2019 (Α' 112), περί μεταβατικών διατάξεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, αα) οι λέξεις «Εντός εννέα (9) μηνών από τη θέση σε λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων των ΜΗ.Τ.Ε., κατά την ημερομηνία που ορίζεται στη διαπιστωτική πράξη της παρ. 24 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α' 74)» διαγράφονται, αβ) μετά από τις λέξεις «με τις προϋποθέσεις του παρόντος» προστίθενται οι λέξεις «μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025», β) στην παρ. 2, βα) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από δύο νέα εδάφια, ββ) στο τελευταίο εδάφιο: ι) οι λέξεις «Με την πάροδο της προθεσμίας των εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία θέσης σε λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων των ΜΗ.Τ.Ε.» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας της 30ής Ιουνίου 2025», ιι) οι λέξεις «εντός της ως άνω προθεσμίας» διαγράφονται και οι παρ. 1 και 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι μελετητικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στα Μητρώα Μελετητών και Γραφείων Μελετών υποχρεούνται να υποβάλουν αίτηση επανάκρισης για την κατάταξή τους στην αντίστοιχη κατηγορία μελέτης και τάξη, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παρόντος μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025.

Η απόφαση κατάταξης της μελετητικής επιχείρησης στο ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε. εκδίδεται μέσα σε προθεσμία εννέα (9) μηνών από την υποβολή της αίτησης στην υπηρεσία τήρησης του ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε.»

2. Τα πτυχία των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελετητών και στο Μητρώο Γραφείων Μελετών που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 και όσα εκδόθηκαν σε συνέχεια αιτήσεων που υποβλήθηκαν πριν από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης της παρ. 24 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α' 74), εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025. Για το διάστημα από την 30ή Ιουνίου 2025 και μέχρι την έκδοση απόφασης κατάταξης της

μελετητικής επιχείρησης στο ΜΗ.Μ.Ε.Δ.Ε. τα πτυχία του προηγούμενου εδαφίου εξακολουθούν να ισχύουν υπό την προϋπόθεση υποβολής της αίτησης επανάκρισης μέχρι την παραπάνω ημερομηνία.

Η απόφαση κατάταξης εκδίδεται εντός της προθεσμίας του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1.

Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας της 30ής Ιουνίου 2025 παύει η ισχύς όλων των πτυχίων για τα οποία δεν υποβλήθηκε αίτηση επανάκρισης.»

2. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, περί μεταβατικών διατάξεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «Εντός εννέα (9) μηνών από τη θέση σε λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων των ΜΗ.Τ.Ε., κατά την ημερομηνία που ορίζεται στη διαπιστωτική πράξη της παρ. 24 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α' 74),» διαγράφονται, β) μετά από τις λέξεις «με τις προϋποθέσεις του παρόντος» προστίθενται οι λέξεις «, μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποχρεούνται να υποβάλουν αίτηση επανάκρισης για την κατάταξή τους στην αντίστοιχη κατηγορία έργων ή εξειδικευμένη εργασία και τάξη στα Τμήματα Ι και ΙΙ του ΜΗ.Ε.Δ.Ε. (άρθρα 45 και 47), σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παρόντος, μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025. Η επανάκριση διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν.

Η απόφαση κατάταξης της εργοληπτικής επιχείρησης στο ΜΗ.Ε.Δ.Ε. εκδίδεται μέσα σε προθεσμία εννέα (9) μηνών από την υποβολή της αίτησης στην υπηρεσία τήρησης του ΜΗ.Ε.Δ.Ε.»

3. Στην παρ. 6 του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από δύο νέα εδάφια, β) το τέταρτο εδάφιο αντικαθίσταται, γ) στο τελευταίο εδάφιο: γα) οι λέξεις «Για το χρονικό διάστημα των εννέα (9) μηνών από τη θέση σε λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων των ΜΗ.Τ.Ε.» αντικαθίσταται από τις λέξεις «Για το χρονικό διάστημα μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025» και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., καθώς και τα πτυχία εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019, και όσα εκδόθηκαν σε συνέχεια αιτήσεων που υποβλήθηκαν πριν από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης της παρ. 24 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α' 74), εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025. Για το διάστημα από την 30ή Ιουνίου 2025 και εφεξής μέχρι την έκδοση απόφασης κατάταξης της εργοληπτικής επιχείρησης στο ΜΗ.Ε.Δ.Ε. τα πτυχία του προηγούμενου εδαφίου εξακολουθούν να ισχύουν υπό την προϋπόθεση υποβολής της από την παρ. 1 του άρθρου 65 προβλεπόμενης αίτησης επανάκρισης, εντός της προθεσμίας που προβλέπεται σε αυτό.

Η απόφαση κατάταξης εκδίδεται εντός της προθεσμίας του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1.

Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας της 30ής Ιουνίου 2025 παύει η ισχύς όλων των πτυχίων για τα οποία δεν υποβλήθηκε αίτηση επανάκρισης.

Για το χρονικό διάστημα μέχρι την 30ή Ιουνίου 2025, και εφόσον εντός αυτού υποβληθεί αίτηση επανάκρισης ή δήλωσης της παρ. 2, μέχρι την έκδοση σχετικής απόφασης, εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η.»

Άρθρο 31
Προϋποθέσεις έκτακτων κρίσεων -
Τροποποίηση περ. γ) παρ. 3 άρθρου 20,
παρ. 6 άρθρου 22, παρ. 8 άρθρου 26
και περ. γ) άρθρου 31 ν. 3883/2010

1. Η περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 3883/2010 (Α' 167), περί των τακτικών και έκτακτων κρίσεων, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Αξιωματικοί βαθμού Αντιστράτηγου έως Συνταγματάρχη, αυτεπάγγελτα και ανεξάρτητα από τον χρόνο παραμονής τους στον βαθμό, ως εξής:

γα) Αντιστράτηγοι και αντίστοιχοι και Υποστράτηγοι και αντίστοιχοι από το ΣΑΓΕ,

γβ) Ταξίαρχοι και αντίστοιχοι και

γγ) Συνταγματάρχες και αντίστοιχοι, εφόσον έχουν συμπληρώσει τριάντα ένα (31) έτη συνολικής υπηρεσίας Αξιωματικού.»

2. Στην παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 3883/2010, περί των διαδικασιών κατά τις κρίσεις, στο τέταρτο εδάφιο, προστίθενται οι λέξεις «καθώς και Συνταγματάρχων και αντιστοίχων που κρίνονται σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 20,» και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Η απόφαση του Συμβουλίου Κρίσεων κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους αμελλητί. Αυτοί έχουν δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής κατά της απόφασης, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίησή της, προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος υποχρεούται να απαντήσει εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία της υποβολής της κατόπιν πρότερης υποβολής αιτιολογημένης γνώμης του οικείου Συμβουλίου Κρίσεων. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας υποβολής της προσφυγής αυτής ή την απάντηση επί των προσφυγών που τυχόν υποβληθούν, οι πίνακες των κρινόμενων Αξιωματικών κυρώνονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Ειδικά για τις κρίσεις ανώτατων Αξιωματικών, καθώς και Συνταγματάρχων και αντιστοίχων που κρίνονται σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 20, η προθεσμία και η άσκηση της εν λόγω προσφυγής δεν αναστέλλουν τη συνέχιση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας των κρίσεων, λόγω της κρισιμότητας των καθηκόντων που αντιστοιχούν στο βαθμό τους. Η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας για την εξέταση και απάντηση της προσφυγής αυτής δύναται να μεταβιβαστεί, γενικά ή κατά κατηγορία στελεχών, με απόφασή του.»

3. Στην παρ. 8 του άρθρου 26 του ν. 3883/2010, περί προαγωγών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθενται οι λέξεις «του Υποστράτηγου και αντιστοίχων και», β) οι λέξεις «ή μετά την παραμονή τριών (3) ετών στον βαθμό του Υποστράτηγου και αντιστοί-

χων» διαγράφονται, γ) οι λέξεις «ή, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει πραγματική συντάξιμη υπηρεσία τριάντα πέντε (35) ετών, τίθενται Εκτός Οργανικών Θέσεων (ΕΟΘ) μέχρι τη συμπλήρωσή τους» διαγράφονται και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η προαγωγή Αξιωματικών, λόγω έλλειψης κενών οργανικών θέσεων, μετά την παραμονή τεσσάρων (4) ετών στον βαθμό του Υποστράτηγου και αντιστοίχων και του Ταξίαρχου και αντιστοίχων, αυτοί τίθενται σε αυτεπάγγελη αποστρατεία ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους.»

4. Στην υποπερ. (2) της περ. γ) του άρθρου 31 του ν. 3883/2010, περί κρίσεων ανά βαθμό, οι λέξεις «εκτός από «διατηρητέοι»» διαγράφονται και η υποπερ. (2) διαμορφώνεται ως εξής:

«(2) «Διατηρητέοι»: Παραμένουν στον βαθμό τους μέχρι τις επόμενες τακτικές ή έκτακτες κρίσεις, οπότε κρίνονται εκ νέου, σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις.»

5. Η παρ. 1 εφαρμόζεται αναλόγως και για αξιωματικούς βαθμού Υποστράτηγου έως Συνταγματάρχη και αντιστοίχων που κρίνονται σύμφωνα με τον ν. 2439/1996 (Α' 219).

Άρθρο 32
Παραμονή Ταξιαρχων και Υποστράτηγων
στον βαθμό - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 12,
παρ. 6 άρθρου 16, παρ. 4 άρθρου 18 και
παρ. 8 άρθρου 21 ν. 2439/1996

1. Στην περ. β' της παρ. 7 του άρθρου 12 του ν. 2439/1996 (Α' 219), περί των ειδικών κρίσεων, προστίθενται οι λέξεις «και Υποστράτηγοι», και η περ. β', μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«β. Συνταγματάρχες, Ταξίαρχοι και Υποστράτηγοι και οι αντίστοιχοι των άλλων κλάδων, που, κατά την κρίση των αρμόδιων Συμβουλίων, δεν συγκεντρώνουν μεν σε εξαιρετο βαθμό όλα τα ιδιάζοντα προσόντα για κάλυψη ανώτερης θέσης, οι οποίοι όμως, με βάση τη συνεκτίμηση των προσόντων τους σε όλη τη σταδιοδρομία τους, μπορούν να τα αποκτήσουν στο μέλλον και θεωρούνται κατάλληλοι για την ενάσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους.»

2. Στην περ. α' της παρ. 6 του άρθρου 16 του ν. 2439/1996, περί της διενέργειας κρίσεων, μετά την υποπερ. (1), προστίθεται υποπερ. (1Α) και η περ. α' διαμορφώνεται ως εξής:

«α. Υποστράτηγους-Υποναυάρχους-Υποπτεράρχους:

(1) Προακτέοι κατ' εκλογή

(1Α) Διατηρητέοι στον αυτό βαθμό

(2) Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους.»

3. Στο εισαγωγικό εδάφιο της περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 2439/1996, περί συνεπειών των δυσμενών κρίσεων, προστίθεται η λέξη «, Υποστράτηγοι», και η περ. γ', μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«γ. Συνταγματάρχες, Ταξίαρχοι, Υποστράτηγοι και οι αντίστοιχοι των άλλων Κλάδων, που κρίνονται:

(1) Μια (1) φορά στον βαθμό που φέρουν, διατηρητέοι στον αυτό βαθμό, παραμένουν στην ενεργό υπηρεσία

ή αποστρατεύονται μετά από αίτησή τους προαγόμενοι στον επόμενο βαθμό.

(2) Δύο (2) φορές στον βαθμό που φέρουν, διατηρητέοι στον αυτό βαθμό, αποστρατεύονται προαγόμενοι στον επόμενο βαθμό ή τίθενται εφόσον το επιθυμούν ΕΟΘ ανεξάρτητα αν έχουν συμπληρώσει πλήρη συντάξιμη υπηρεσία.»

4. Στην παρ. 8 του άρθρου 21 του ν. 2439/1996, περί αποστρατειών, προστίθεται περ. ιβ) ως εξής:

«ιβ) Κατ' εξαίρεση δεν είναι υποχρεωτική η αποστρατεία λόγω συμπλήρωσης ορίου ηλικίας, πριν από τη συμπλήρωση τεσσάρων (4) ετών στον κατεχόμενο βαθμό, των Αξιωματικών που αναφέρονται στις περ. ζ) και η).»

Άρθρο 33

Ρύθμιση επειγόντων θεμάτων του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 81, παρ. 7 άρθρου 96 και παρ. 1 άρθρου 102 ν. 4488/2017

1. Στην παρ. 3 του άρθρου 81 του ν. 4488/2017 (Α' 137), περί της Γενικής Συνέλευσης του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδος», προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Η ΓΣ βρίσκεται σε απαρτία, όταν παρευρίσκονται τουλάχιστον τα μισά εκ των οικονομικώς τακτοποιημένων μελών της. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία, η συνεδρίαση αναβάλλεται για την ίδια ημέρα της επόμενης εβδομάδας, οπότε θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία εάν παρίσταται το ήμισυ του οριζόμενου στο προηγούμενο εδάφιο αριθμού μελών. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, η συνεδρίαση αναβάλλεται για την ίδια ώρα της επόμενης ημέρας, οπότε θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων μελών.»

2. Στην παρ. 7 του άρθρου 96 του ν. 4488/2017, περί Γενικής Συνέλευσης περιφερειακού τμήματος, προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο, και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία, όταν παρευρίσκονται σε αυτή τουλάχιστον τα μισά από τα

μέλη της. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία, η συνεδρίαση αναβάλλεται για την ίδια ημέρα της επόμενης εβδομάδας, οπότε θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία εάν παρίσταται το ήμισυ του οριζόμενου στο προηγούμενο εδάφιο αριθμού μελών. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, η συνεδρίαση αναβάλλεται για την ίδια ώρα της επόμενης ημέρας, οπότε θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία ανεξάρτητα από τον αριθμό των παρόντων μελών. Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, με εξαίρεση τις αρχαιρεσίες, λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων και ανακοινώνονται στο ΔΣ του ΣΚΛΕ.»

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 102 του ν. 4488/2017, περί της διάρκειας της θητείας και του τρόπου εκλογής των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, της Κεντρικής Εξελεγκτικής Επιτροπής και των Πειθαρχικών Συμβουλίων του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδας, καθώς και των μελών των Περιφερειακών Συμβουλίων, καταργείται και η παρ. 1, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ), της Κεντρικής Εξελεγκτικής Επιτροπής και των Πειθαρχικών Συμβουλίων εκλέγονται ανά τριετία από τη Γενική Συνέλευση (ΓΣ) του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργιών Ελλάδας (ΣΚΛΕ) με καθολική, μυστική ψηφοφορία. Τα Περιφερειακά Συμβούλια εκλέγονται ανά τριετία από τη ΓΣ εκάστου Περιφερειακού Τμήματος με καθολική, μυστική ψηφοφορία.»

ΜΕΡΟΣ Ε' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 34 Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3, αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα σε επιμέρους διατάξεις του.

2. Η ισχύς του άρθρου 3 αρχίζει από την 1η Οκτωβρίου 2025.

3. Η ισχύς της παρ. 3 του άρθρου 33 αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2025.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 17 Ιανουαρίου 2025

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Εθνικής Άμυνας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Εσωτερικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Υγείας

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Προστασίας του Πολίτη

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Υποδομών και Μεταφορών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Ανάπτυξης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Δικαιοσύνης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Πολιτισμού

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

Κοινωνικής Συνοχής
και Οικογένειας

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Ναυτιλίας

και Νησιωτικής Πολιτικής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Τουρισμού

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

Κλιματικής Κρίσης

και Πολιτικής Προστασίας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

Επικρατείας

ΧΡΗΣΤΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 20 Ιανουαρίου 2025

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ